

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

ที่ นศ. ๘๒๐๐๑ / ๓๓๒๒

วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง รายงาน “โครงการส่งเสริมการใช้ชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” (กิจกรรมการผลิตน้ำผึ้งให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน)

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

๑. เรื่องเดิม

ตามที่สำนักงานปลัด ได้จัดทำโครงการ “โครงการส่งเสริมการใช้ชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” (กิจกรรมการผลิตน้ำผึ้งให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันตามหลักการพอเพียง ความพอดี การใช้ชีวิตอย่างรอบคอบ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตในความไม่ประมาท ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ มีคุณค่าและเกิดรายได้ ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตน้ำผึ้ง การบรรจุ การเก็บรักษา และการตรวจคุณภาพน้ำผึ้ง เพื่อให้ได้น้ำผึ้งที่มีคุณภาพ ผ่านการรับรองคุณภาพและมาตรฐานของน้ำผึ้ง และเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว นั้น

๒. ข้อเท็จจริง

บัดนี้ส่วนส่งเสริมการเกษตร สำนักงานปลัด ได้ดำเนินโครงการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานโครงการส่งเสริมการใช้ชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง (กิจกรรมการผลิตน้ำผึ้งให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน) ดังต่อไปนี้

วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๕ คณะผู้อบรมได้ออกเดินทางจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์ เวลา ๐๖.๑๕ น. และเดินทางถึงศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดชุมพร เวลา ๑๒.๓๐ น. และได้ทำการลงชื่อลงทะเบียน พร้อมวัดอุณหภูมิ

เวลา ๑๓.๐๐ น. กล่าวต้อนรับโดย นายสุวิทย์ คำแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดชุมพร

บรรยายโดย นายกิริติ อุตสาหกรรม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ได้กล่าวถึงชีววิทยาของผึ้ง โดยหลักๆแล้วผึ้งจะมี ๔ ชนิด ได้แก่

๑. ผึ้งหลวง ตัวใหญ่สุด แผ่นรวงผึ้งใหญ่สุด รัศมีหากินไกล ประมาณ ๕ กิโลเมตร ลักษณะพิเศษ คือ มีแผ่นรวงเดียว
๒. ผึ้งโพรงไทย ลักษณะเด่น คือ อยู่ในที่มีมืด มีแผ่นรวงมากกว่า ๑ แผ่น มีปากทางเข้าออกค่อนข้างเล็ก สามารถทำให้เราบังคับเลี้ยงได้
๓. ผึ้งมัน หรือ ชันโรง แผ่นรวงเดียวหัวน้ำหวานอยู่บนกิ่งไม้ ลักษณะตัวมีแถบสีขาว บางที่เรียก ผึ้งแมงวัน
๔. ผึ้งพันธุ์ต่างประเทศ หรือ ผึ้งโพรงฝรั่ง ได้จากต่างประเทศ ตัวสีเหลืองทองเลี้ยงง่าย ไม่ดุร้าย มีประชากรเยอะกว่า ให้น้ำผึ้งมากกว่า

วรรณของผึ้ง แบ่งออก ๓ วรรณะ

๑. ผึ้งนางพญา ๑ รัง จะมีเพียง ๑ ตัวเท่านั้น มากกว่า ๑ ไม่ได้ มันฆ่ากันเอง เหล็กในของนางพญาจะแหลมเหมือนเข็ม ต่อยแล้วเอาออกได้ ทำหน้าที่ควบคุมผึ้งทั้งหมดในรัง โดยการปล่อยฟีโรโมนออกมาควบคุม

๒. ผึ้งตัวผู้ กันจะมน ไม่มีเหล็กใน ทำหน้าที่อย่างเดียว คือ ผสมพันธุ์ เมื่อผสมพันธุ์แล้วจะตายทันที

๓. ผึ้งงาน จะเป็นผึ้งตัวเมีย มีเหล็กใน เมื่อต่อยเหล็กในจะหลุดออกมา เมื่อปล่อยเหล็กในผึ้งก็จะตาย ปากจะยืดยาว เรียวแหลม สามารถบ่อนอาหารให้ผึ้งตัวผู้และนางพญา

วงจรชีวิตของผึ้ง

๑. ระยะไข่ ลักษณะไข่หัวท้ายมนโค้งงอเล็กน้อย ยาวประมาณ ๑ มิลลิเมตร (๓ วัน)

๒. ระยะตัวหนอน เมื่อไข่อายุได้ประมาณ ๓ วัน ก็จะฟักออกมาเป็นตัวหนอนขนาดเล็กๆ สีขาวนอนลอยอยู่บนอาหารที่กินตลอดวง

๓. ระยะดักแด้ ตัวหนอนจะเปลี่ยนรูปร่างเห็นอวัยวะต่างๆ ชัดเจนขึ้น แบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนหัว ตัว และท้อง

๔. ระยะตัวเต็มวัย เมื่อดักแด้โตเต็มที่จะลอกคราบเป็นตัวเต็มวัยซึ่งมีอวัยวะครบทุกส่วน

ประโยชน์ที่ได้จากผึ้ง

๑. น้ำผึ้ง มีคุณค่าทางอาหาร มีสารอาหารประเภทคาร์โบไฮเดรต ที่ให้พลังงานสูง เหมาะแก่ทุกเพศทุกวัย ผู้อ่อนเพลีย ผู้ป่วยพักฟื้น

๒. เกสรผึ้ง ประกอบด้วยสารอาหารหลายชนิด มี คาร์โบ โปรตีน ไขมัน วิตามิน เกลือแร่ กรดอะมิโน ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย

๓. นมผึ้ง อุดมไปด้วย โปรตีน วิตามิน เกลือแร่ และกรดต่างๆ นำมาทำเครื่องสำอางต่อต้านอนุมูลอิสระ ทำให้รู้สึกสดชื่นไม่อ่อนเพลีย ช่วยลดระดับไขมันในเลือด บรรเทาอาการวัยทอง

๔. ไขผึ้ง นำมาทำเทียน มีองค์ประกอบหลักคล้ายน้ำผึ้ง มีคุณสมบัติไม่ละลายน้ำ และไม่ละลายในแอลกอฮอล์

๕. พืชผึ้ง องค์ประกอบทางเคมี มีคุณประโยชน์ทางการแพทย์ เพื่อการรักษาผึ้งบำบัด รักษาโรคไข้ข้ออักเสบ ปวดกล้ามเนื้อ หย่อนสมรรถภาพทางเพศ เลิกบุหรี่ คอเลสเตอรอลในเลือดสูง

การตรวจคุณภาพน้ำผึ้ง

น้ำผึ้ง ๑ ขวด (๑ ลิตร) จะมีน้ำตาล ๗๐ เปอร์เซ็นต์ น้ำ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือจะเป็นพวกกรด เกลือแร่ และสารแขวนลอยต่างๆ

มีความชื้น ๒๐ เปอร์เซ็นต์ แสดงว่า ในน้ำผึ้งมีน้ำอยู่ ๒๐ เปอร์เซ็นต์

การตรวจคุณภาพน้ำผึ้งทางศูนย์ผึ้งสามารถตรวจได้เบื้องต้นเท่านั้น แต่ถ้าจะให้ละเอียดจะต้องส่งตรวจที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในน้ำผึ้ง น้ำตาลทั้งโมเลกุลเดี่ยวและคู่

โมเลกุลเดี่ยว ดูดซับได้ง่าย ไม่ต้องใช้พลังงานในการย่อย แบ่งเป็น ๒ ตัว

- กลูโคส หากมีมากจะตกผลึก
- ฟรุคโตส

โมเลกุลคู่ คือ ซูโครส จะต้องไม่เกิน ๕ เปอร์เซ็นต์ (น้ำตาลทรายนั่นเอง)

คำถาม คนเป็นเบาหวาน สามารถทานได้ไหม

ตอบ ทานได้ แต่อยู่ในปริมาณที่เหมาะสม

น้ำผึ้งเป็นสีดำ เกิดจาก เก็บไว้นาน คุณค่าอาหารจะเสื่อมจนกลายเป็นกากน้ำตาล ควรทานให้หมดภายใน ๑-๒ ปี หากไม่ต้องการให้น้ำผึ้งสีเข้ม ก็พยายามอย่าให้โดนแสง

น้ำผึ้งจากยางพารา จะทำให้น้ำผึ้งตกผลึก เพราะผึ้งไปเก็บน้ำผึ้งในช่วงยางเป็นใบเพสลาด

ดอกลิ้นจี่ ดอกทานตะวัน น้ำผึ้งจะตกผลึก

อุณหภูมิในการเก็บรักษา ก็สามารถทำให้น้ำผึ้งตกผลึกได้ ซึ่งการตกผลึกมี ๒ แบบ

๑. เป็นไขขาวๆ เนื่องจากอุณหภูมิต่ำ
๒. เป็นผลึกแบบเกล็ด

วิธีแก้ ใช้การแช่ในน้ำอุ่น ไม่เกิน ๖๐ องศา หากเกินจะทำให้สารอาหารลดลง

อุปกรณ์ในการเลี้ยง

- ลังผึ้ง
- คอนผึ้ง
- ขาดังลิ้ง
- ไซผึ้ง
- หลังคากันฝน

อุปกรณ์การจับผึ้ง

- หมวกกันผึ้งต่อย
- ชุดปฏิบัติงาน
- ถุงมือ
- เหล็กจัดลิ้ง
- กลักขังนางพญา
- แปรงปิดผึ้ง
- มีดคัตเตอร์
- ที่พันควั่น

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๕

เวลา ๐๙.๐๐ น. ฟังบรรยาย (ต่อ) โดย นายสำเริง ขาวสวี่

ผึ้ง ๑ รัง ประกอบด้วย นางพญา ผึ้งตัวผู้ ผึ้งงาน ใน ๑ ปีจะแยกรัง ๖-๗ ครั้ง การเลี้ยงผึ้งสามารถเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมได้อย่างยั่งยืน การแยกรังนางพญาตัวเดิมจะต้องหารังใหม่ โดยการขนสมรรถพรรคพวกครั้งหนึ่งแยกรังออกไป รังเดิมจะเป็นของนางพญาตัวใหม่ ใน ๑ รัง หากจัดการถูกต้องจะได้ น้ำผึ้ง ๗-๑๒ ขวด ราคา ๔๐๐ บาทขึ้นไป การเลี้ยงผึ้งจะต้องรู้ช่วงระยะเวลาเก็บเกี่ยว ต้องเข้าใจช่วงฤดูกาล ตั้งแต่ ธันวาคม - เมษายน เป็นช่วงเก็บเกี่ยว และผลผลิตที่ได้มาไม่ใช่เพียงแค่น้ำผึ้ง เมื่อนำมาแช่แข็งจะได้เป็นไอศกรีม รวงผึ้งเมื่อนำไปแช่แข็งจะไม่แข็งแต่จะกรอบ นำมาใส่ถุงซิปล็อค โดยการตัดเป็นแท่งๆ ขายจะได้ราคาดีกว่า โดยตกอยู่ที่กิโลกรัมละ ๗๐๐-๘๐๐ บาท

ข้อดีของผึ้งโพรงไทย คือ คุกกี้ ชอบทิ้งรัง และให้น้ำผึ้งน้อย

ผึ้งตัวผู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการแยกรัง

การส่งตรวจน้ำผึ้ง

เก็บน้ำผึ้ง ใส่ขวด ขนาดขวดกระติงแดง ขวดจะต้องล้างสะอาด ส่งพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน เบอร์โทรศัพท์ ส่งมายังศูนย์ผึ้ง ใช้เวลาในการตรวจประมาณ ๑ เดือน เพราะต้องตรวจตามคิวที่ส่งมา

การหาพันธุ์ผึ้งมาเลี้ยง

๑. ซื้อมาเลี้ยง ง่าย แต่เสี่ยงต่อการติดโรค และราคาแพง ไม่คุ้มกับการลงทุน จึงไม่แนะนำ

๒. การล่อผึ้ง เมื่อมีรังผึ้งแล้ว ให้นำล่อเปล่าพร้อมขาค้าง หลังกานำไปวางในทำเลที่เหมาะสม

สถานที่ตั้งที่เหมาะสม คือ ร่มรื่น ใกล้แหล่งน้ำ เย็น ไม่มีศัตรูรบกวน และบริเวณนั้นมีพืชอาหาร การวางล่อผึ้งให้หันไปทางทิศไหนก็ได้ การวางล่อให้ห่างกันอย่างน้อย ๑๐ เมตร

เมื่อเก็บน้ำผึ้งมาแล้ว ถึงบ้านให้คัดเลือกเอาเฉพาะรวงน้ำผึ้งเท่านั้น ใช้ช้อนส้อม หรือมีด ขูดหรือวอย แล้วนำไปวางบนผ้าขาวบางโดยมีภาชนะรองรับ ตั้งทิ้งไว้ น้ำผึ้งจะย้อยลงในภาชนะทั้งหมด และเมื่อได้น้ำผึ้งแล้ว อย่าเพิ่งใส่ขวด เพราะเป็นน้ำผึ้งสด ยังมีจำพวกกรด แกสต่างๆอยู่อีก ควรตั้งบ่มไว้ ๑ อาทิตย์ โดยใส่ภาชนะวางไว้เฉยๆ กรด และแกสต่างๆจะระเหยเองโดยธรรมชาติ ในช่วงบ่มจะทำให้สีของน้ำผึ้งเข้มขึ้น หลังจากอาทิตย์หนึ่งแล้ว จึงนำไปบรรจุขวด ขวดที่นำมาบรรจุ ต้องเป็นขวดที่ผ่านการใส่อาหารมาแล้วเท่านั้น การบรรจุน้ำผึ้งลงขวดอย่าเท ๙๐ องศา ต้องเทเอียง ๔๕ องศา ค่อยๆริน จนเต็มขวด อย่าปิดฝาจุก แต่ให้ปิดฝาแล้วขึ้น

๓. การบังคับผึ้ง บังเอิญไปพบผึ้งธรรมชาติ จากการอพยพ หากพบมากอยู่เป็นหมู่ เรามีผึ้ง พอดกเย็นสักประมาณ ๕ - ๖ โมงเย็น ให้นำผึ้งพร้อมชุดปฏิบัติงาน ใส่ถุงมือ ซ้อนกลุ่มผึ้งใส่ในลังผึ้งอย่างเบา มือ ซ้อนให้ได้มากที่สุด แล้วค่อยๆปล่อยลงในลัง เมื่อได้มากแล้วให้ปิดฝา ปิดรูให้เรียบร้อย แล้วแขวนไว้ที่เดิม วางไว้ประมาณ ๗ วัน แล้วค่อยขนย้ายไปไว้ในแปลงของเรา หากผึ้งมีรวงผึ้งแล้วให้บังคับเข้าคอน คีตรูของผึ้ง

- หนอนผีเสื้อกัดกินรังผึ้ง เกิดขึ้นได้

๑. เมื่อผึ้งแยกรัง ประชากรจะลดลง ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง ทำให้เกิดการโจมตีของหนอนผีเสื้อ โดยผีเสื้อจะเข้าไปวางไข่ ๕-๗ วัน จะเป็นตัวหนอน หนอนจะเดินกัดกินรังผึ้งหมด ๑๐ วัน จะเป็นดักแด้ ก็จะมีการ ซักใยหมด ดังนั้นควรตัดรวงผึ้งเก่าๆออก ให้มีแต่ของใหม่

๒. ผึ้งทิ้งรัง ทำให้หนอนเข้าไปอยู่แทน

- มด ทั้งหลาย อย่าให้เข้าใกล้รังผึ้ง เพราะจะทำให้ผึ้งทิ้งรังได้

- โรคมีหลายตัว แต่บ้านเรามีเพียงตัวเดียว คือ แซคโนส ไม่ต้องกังวล เพราะผึ้งจะสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นใน ร่างกายเอง

มอบประกาศนียบัตร

เวลา ๑๒.๐๐ น. นายสุวิทย์ ดำแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลง เศรษฐกิจจังหวัดชุมพร ได้ มอบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้เข้าอบรม จำนวน ๒๑ คน

เวลา ๑๓.๐๐ น. สาธิตการทดสอบน้ำผึ้ง

การทดสอบน้ำผึ้ง สามารถทำได้ด้วยตนเอง ดังนี้

นำน้ำมา ๑ แก้ว แล้วนำน้ำผึ้งเทลงในแก้ว หากเป็นน้ำผึ้งแท้ เมื่อน้ำผึ้งลงในแก้ว น้ำผึ้งจะลงเป็นสาย แล้วมากองอยู่ที่ก้นแก้วทั้งหมด แต่หากเทแล้ว เกิดการฟุ้งกระจาย แสดงว่าไม่ใช่ น้ำผึ้งแท้ แต่จะมีบางกรณีหากน้ำผึ้งมีความชื้นเกิน ๒๑ เปอร์เซ็นต์ เมื่อกองไปแล้วจะมีฝ้าสีขาวบนขอบน้ำผึ้ง แต่ก็ถือว่าเป็นน้ำผึ้งบริสุทธิ์

สาธิตการเก็บน้ำผึ้ง

แบบประเมินผลโครงการส่งเสริมการใช้ชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
(กิจกรรมการผลิตน้ำผึ้งให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน)

๑. ก่อนอบรมท่านมีความรู้ในหัวข้อนี้			
มาก	คิดเป็นร้อยละ		๑๔.๒๙
ปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ		๕๗.๑๔
น้อย	คิดเป็นร้อยละ		๒๘.๕๗
๒. หลังอบรมท่านมีความรู้ในหัวข้อนี้			
มากที่สุด	คิดเป็นร้อยละ		๑๙.๐๕
มาก	คิดเป็นร้อยละ		๗๖.๑๙
ปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ		๔.๗๖
๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยากร			
๓.๑ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อบรม			
มากที่สุด	คิดเป็นร้อยละ		๒๘.๕๗
มาก	คิดเป็นร้อยละ		๖๑.๙๐
ปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ		๙.๕๒
๓.๒ การจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหา			
มากที่สุด	คิดเป็นร้อยละ		๒๓.๓๘
มาก	คิดเป็นร้อยละ		๖๖.๖๗
ปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ		๙.๕๒
๓.๓ ความรอบรู้ของวิทยากรหัวข้อที่บรรยาย			
มากที่สุด	คิดเป็นร้อยละ		๓๓.๓๓
มาก	คิดเป็นร้อยละ		๖๑.๙๐
ปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ		๔.๗๖
๓.๔ การใช้สื่อในการถ่ายทอดความรู้			
มากที่สุด	คิดเป็นร้อยละ		๓๘.๑๐
มาก	คิดเป็นร้อยละ		๔๗.๖๒
ปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ		๑๔.๒๙
๓.๕ เอกสารประกอบการอบรม			
มากที่สุด	คิดเป็นร้อยละ		๑๙.๐๕
มาก	คิดเป็นร้อยละ		๖๖.๗๐
ปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ		๑๔.๒๙

๔. เนื้อหาการอบรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

มากที่สุด	คิดเป็นร้อยละ	๑๙.๐๕
มาก	คิดเป็นร้อยละ	๗๖.๑๙
ปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๗๖

๕. ความเหมาะสมของสถานที่จัดและอุปกรณ์

มากที่สุด	คิดเป็นร้อยละ	๓๘.๑๐
มาก	คิดเป็นร้อยละ	๔๗.๖๒
ปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ	๑๔.๒๘

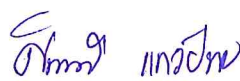
๖. ความเหมาะสมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์

มากที่สุด	คิดเป็นร้อยละ	๒๘.๕๗
มาก	คิดเป็นร้อยละ	๖๖.๖๗
ปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๗๖

๗. อาหาร/อาหารว่างและเครื่องดื่ม

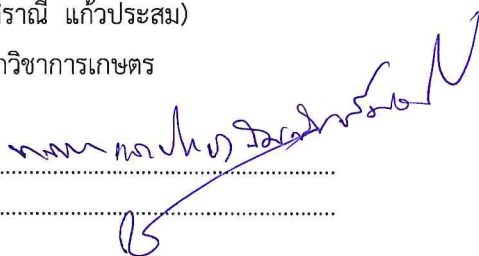
มากที่สุด	คิดเป็นร้อยละ	๓๓.๓๓
มาก	คิดเป็นร้อยละ	๖๑.๙๐
ปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ	๔.๗๖

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

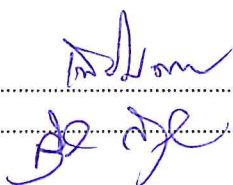
(นางศิริธานี แก้วประสม)

นักวิชาการเกษตร

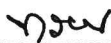
(นายเชี่ยว คำแหง)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

(นายสุทธิ สุทธิพูน)

หัวหน้าสำนักปลัด

(นายปรีชา ทรงทอง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์